

ПЪРВО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ” ГРАД МОНТАНА
3400, ГР. МОНТАНА, БУЛ. ”ТРЕТИ МАРТ” № 23, тел.: 096 307 556; e-mail: info-1201003@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ: /п/
Албена Иванова
Директор на І ОУ, Монтана
/ Заповед № РД 15 – 63/ 06.10.2025 г./

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ

1. НОРМАТИВНА ОСНОВА НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.
- 2000 Европейската социална харта /ревизирана/;
- 1992 - Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и първия допълнителен протокол към нея;
- 1970 - Международния пакт за граждански и политически права и Международния пакт за икономически, социални и културни права.

2. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на този стандарт изисква диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите и социалните промени, превенция и навременно систематизиране на наличната информация, за да се организира учебният процес съобразно потенциала и силните страни на децата.

Училището работи за осъществяването на успешно приобщаващо образование като крачка по пътя за постигане на крайната цел – създаване на приобщаващо общество, което да позволи на всички деца и възрастни, независимо от пол, възраст и етническа принадлежност, наличие или отсъствие на нарушения в развитието, или с тежки заболявания да участват в живота на обществото и да имат своя принос.

Анализ на ситуацията: През последните пет години в I ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ се обучават между 470 и 490 ученици. Най-често срещаните трудности са по посока на единични случаи на тормоз и агресивни прояви от страна на учениците, отсъствия по неуважителни причини от училище на някои от тях, трудности в общуването с родители, поради незаинтересованост или отсъствие на родителите.

Около 16% от учениците могат да бъдат идентифицирани като ученици от уязвими групи – такива с проблемно поведение, от различни етнически малцинства, с родители, които работят в чужбина, с един родител, от бедни семейства и др. В училището са ангажирани 48 души педагогически персонал и 12 души непедagogически персонал, работещи Обществен съвет и ученически съвет.

3. ПРИНЦИПИ НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ:

1. Гарантиране правото на достъп до училището на всяко дете най-близо до неговото местоживее и на правото му на качествено образование.
2. Гарантиране достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на ученето и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа.
3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи, ориентирани към интересите и стимулиращи мотивацията на ученика, съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика.
4. Приемане и зачитане на уникалността на всеки ученик –индивидуалните потребности и възможности, личностните качества,знанията,уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето или ученикът да развие максимално своя потенциал.
5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното и училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца и ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат в процеса на ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина или училището.
6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на приобщаващото образование на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата и учениците.
7. Сътрудничество между всички участници в процеса на приобщаващото образование – училището, ученика, семейството и общността.
8. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на учениците в дейността на училището.
9. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на учениците за живот в приобщаващо общество.
10. Гъвкавост и динамичност на процеса на приобщаващото образование съобразно потребностите на учениците и в зависимост от спецификата на обществения живот.

4. ЦЕЛИ

4.1. Осигуряване в училището на подкрепа за равен достъп до качествено образование и за развитие на потенциала на всеки ученик с цел неговата личностна, професионална и гражданска реализация в обществото.

- Постигането на тази цел изисква определяне на уязвимите групи деца и прилагане на разнообразни мерки, съобразени със спецификата на всяка от тях.

- На учениците в системата на училищното образование се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.
- Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

4.2. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците:

4.2.1. Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие

- Ранно оценяване развитието на ученика и на риска от обучителни затруднения.
- Определяне на необходимост от допълнителни подкрепа за ученици, които не владеят български език.
- Оценка на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа.

4.2.2. Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училището

- Гарантиране участие и изява на всички ученици в училището.
- Включване в дейности за ранно оценяване, с оглед превенция на обучителните затруднения.
- Организиране на дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения, занимания по интереси, участие в проекти, програми, форуми и в други изяви.
- Библиотечно-информационно обслужване.
- Поощряване с морални и материални награди.
- Кариерно ориентиране на учениците.
- Изграждане на позитивен организационен и психологически климат, включително чрез психологическа подкрепа.
- Предоставяне на работа с ресурсен учител, като превенция на комуникативни и обучителни затруднения.
- Изготвяне на анализ и оценка на индивидуалните потребности на учениците, с цел установяване на необходимост от допълнителна подкрепа.
- Изготвяне на индивидуален план за действие в случаите на необходимост.
- Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

4.3. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците:

4.3.1. Оценяване на индивидуалните потребности на ученика за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

- Издаване заповед от директора за сформирание на Екип, който да изготви оценка на ученика.
- Изготвянето на оценката на индивидуалните потребности се извършва в съответствие с чл. 22 и чл. 187 от ЗПУО.
- Оценката на индивидуалните потребности се извършва от следните специалисти: психолог, логопед и ресурсен учител, в зависимост от конкретния случай.
- Оценката на индивидуалните потребности се извършва в срок от един до три месеца от началото на учебната година, при установяване на такава необходимост.
- Оценката се извършва съобразно определена рамка за оценка на индивидуалните потребности.
- При несъгласие с оценката, родителят има право да подаде заявление до Директора на РЦПППО за повторна оценка на индивидуалните потребности.

- При несъгласие на родителя за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие, директорът на училището писмено уведомява съответния отдел за закрила на детето с цел осигуряване на най-добрия интерес на детето.
- Допълнителна подкрепа за личностно развитие се осигурява и предоставя съгласно план за подкрепа на детето, след извършена оценка на индивидуалните потребности на детето.

4.3.2. Осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие в училището

- Допълнителната подкрепа за личностно развитие се осигурява от училището.
- Допълнителната подкрепа за личностно развитие се реализира чрез план за подкрепа на ученика.
- Училището изгражда при необходимост специализирана подкрепяща среда.
- Училището предоставя достъпни средства за информация и комуникация.
- Училището осигурява необходимите педагогически специалисти за допълнителна подкрепа.
- Училището осигурява възможност за гъвкава и динамична организация на средата, според различните потребности на децата.
- Училището осигурява при необходимост специализирани учебни програми.
- Директорът на ОУ, в което се обучават деца със СОП, може да изпрати заявление до директора на съответния РЦПППО за осигуряване на необходимите специалисти.
- Училището осъществява подкрепа за преход между отделните етапи, степени на образование на учениците в системата на училищното образование.

4.3.3. Екип за подкрепа за личностно развитие на ученика в училището

- Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за конкретно дете със СОП, с изявени дарби или в риск за всяка учебна година.
- В екипа участват: психолог, логопед, ресурсен учител/специален педагог, както и други специалисти, според индивидуалните потребности на детето.
- Екипът осъществява дейностите по допълнителната подкрепа за личностно развитие на детето.
- Екипът за подкрепа за личностно развитие изготвя два пъти годишно доклад до Директора, съдържащ оценка за развитието на ученика, за постигнатите цели и за резултатите от обучението, за използваните педагогически средства и методи на работа.
- Директорът изпраща за одобрение до директора на РЦПППО решението за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, изготвено от екипа за подкрепа за личностно развитие в 3-дневен срок от извършване на оценката.
- При условие, че не може да сформира екип за подкрепа за личностно развитие на ученик със СОП, директорът изпраща заявление до директора на РЦПППО за извършване оценка на индивидуалните потребности на ученика.

4.4. Изграждане на позитивен психологически климат:

- Създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения между всички участници в образователния процес.
- Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на децата и учениците
- Организиране на дейности за превенция на агресията и мотивация за преодоляване на проблемното поведение.

- Прилагане на координирани и последователни усилия за осигуряване на благоприятна образователна среда и своевременно решаване на възникнали конфликти.
- Групова работа с ученици; кризисна интервенция.
- Поддържане на непрекъсната връзка и взаимодействие с родителите на учениците за справяне с проблемното им поведение и приобщаване към средата на училището.
- При случаи на неизпълнение на задълженията, оказани в ЗПУО, след изчерпване на всички механизми на въздействие се налагат санкции според конкретния случай.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Мерки за реализиране на програмата	Отговорни лица	Срок за изпълнение	Индикатори	Очаквани резултати
ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВЕН ДОСТЪП ДО КАЧЕСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ И ПРИОБЩАВАНЕ НА ВСЕКИ УЧЕНИК				
Изготвяне на план за дейностите по изпълнение на настоящата програма;	ЗДУД	месец септември	1 изготвен план	Действащ план за дейности, обхващащ цялата учебна година;
Актуализиране при необходимост на етичния кодекс;	комисия	месец септември	1 актуализиран кодекс	Информиране на всички заинтересовани страни в образователния процес – учители, ученици, родители
Публикуване на етичния кодекс на сайта на училището.	Т. Тодоров	месец септември	Брой посещения на сайта на училището	
ОРГАНИЗИРАНЕ И КООРДИНИРАНЕ НА ПРОЦЕСА НА ОБЩА И ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ				
Със заповед на директора на училището се определя координатор за осигуряване на процеса за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	Директор	В началото на учебната година.	Заповед	Контролиране на процеса
Екипна работа на учителите от даден клас	класен ръководител, учители	постоянен	Брой сформирани екипи	Цялостен анализ на интересите и потребностите на ученика
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	Ресурсен учител и психолог	постоянен	Регистрирани ученици	

Провеждане на регулярни екипни срещи с класните ръководители на учениците от I – VII клас, учителите и други специалисти за организиране на процеса на обща и допълнителна подкрепа на учениците	Класни ръководители; Директор; Учители; Училищните екипи	постоянен	Брой ученици: - с хронични заболявания; - с обучителни трудности; - в риск; - със специални образователни потребности; - с изявени дарби	Предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците.
Оценка на потребности на ученици със СОП	Ресурсен учител и психолог	постоянен	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата	
Проучване на факторите, пораждащи, нуждата от обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.	Координатор; Класни ръководители съвместно с учителите	постоянен	Изготвяне на план за подкрепа на ученика съобразно индивидуалните му потребности	Да добием по-ясна представа за проблемите на ученика, за да получи адекватна подкрепа и помощ.
Проследяване на динамиката в развитието на ученика и при необходимост се внасят промени в плана за подкрепа и в индивидуалните учебни програми	Училищни екипи; Класни ръководители	постоянен	Резултати	Предоставяне на равни възможности на всеки ученик и приобщаване на учениците от уязвими групи.
Включване в занимания по интереси в училището	Ръководители на групите	до 03.10.2025 г.	Разработени програми и тематечни разпределения	Предоставена подкрепа за личностно развитие в съответствие с индивидуални те потребности на всеки ученик
Кариерно ориентиране и консултиране в класовете	Кариерен консултант	през учебната година	Брой теми по паралелки	Насочване към дадена професия
Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания и олимпиади	Учители	целогодишно		Справки и доклади на класните ръководители
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивната грамотност по повод Международния ден на книгата и авторското право	М.Младенова, учители	целогодишно	Брой ученици, посетили библиотеката	Повишаване на информираността на учениците по различни въпроси и създаване

				на възможности за неформално общуване с връстници
КОРЕКТИВНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ				
Общата подкрепа за личностно развитие в училище се изразява в включването на учениците в: - Допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона на предучилищното и училищното образование; - Консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове; - Занимания по интереси за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта; - Изграждане на позитивен психологически климат въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз на учениците.	Училищен екип; Учителите; Ресурсен учител; психолог	постоянен	Брой ученици, на които ще се предоставя допълнителна подкрепа за личностно развитие	Установяване ефективността на работа на програмата и напредъка на учениците.
ИЗГРАЖДАНЕ НА ПОЗИТИВЕН ОРГАНИЗАЦИОНЕН КЛИМАТ И СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО				
Споделяне на добри практики от класните ръководители на випуск при работата с ученици от уязвими групи	учители	през учебната година	Брой подпомогнати учители, педагогически специалисти и родители	Развитие на училищната общност
Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз	всички служители	през учебната година	Брой дейности	Повишаване ефективността на педагогическите подходи
Изготвяне на училищен план за превенция и противодействие на тормоза и насилието	комисия	през учебната година	Отчет в края на всеки учебен срок	Преодоляване на проблемното поведение при учениците

IV. Заключение: За изпълнението на Програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани институции, неправителствения сектор и родителската общност. Всички участници в образователния процес (семейство, детска градина, училище, институции, НПО) трябва да бъдат еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.